

N:o 10.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående beredande af lånemedel för år 1909 för fortsatt utveckling af statens telefonväsende; gifven Stockholms slott den 11 december 1908.

Under åberopande af bilagda utdrag af protokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

att bemyndiga riksgäldskontoret att tillhandahålla telegrafstyrelsen för fortsatt utveckling af statens telefonväsende ett lånebelopp för år 1909 af 4,000,000 kronor att, i mån af behof och sedan detta för hvarje gång blifvit af Kungl. Maj:t pröfvadt, af telegrafstyrelsen i riksgäldskontoret lyftas och jämte ränta, motsvarande den ränteutgift, som genom berörda belopps öfverlämnande till telegrafstyrelsen förorsakas riksgäldskontoret, inom tjugu år från första lyftningsdagen återgäldas medelst afbetalningar, i den mån telegrafverkets medel därtill lämna tillgång, dock så att dylika afbetalningar böra en månad förut af telegrafstyrelsen för riksgäldskontoret tillkännagifvas.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Hugo Hamilton.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 december 1908.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Chefen för civildepartementet, statsrådet grefve Hamilton anförde:
Uti underdånig skrifvelse den 26 november 1908 har telegrafstyrelsen gjort framställning om beredande för år 1909 af lånemedel för fortsatt utveckling af statens telefonväsende.

Innan jag närmare redogör för innehållet i berörda skrifvelse, ber jag få erinra, att Eders Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 3 april 1908 bemyndigat telegrafstyrelsen att i riksgäldskontoret lyfta det utaf Riksdagen för fortsatt utveckling af statens telefonväsende för år 1908 anvisade lånebelopp af 5,000,000 kronor, att under af Riksdagen fast-

ställda villkor af telegrafstyrelsen förräntas och återgäldas. I sammanhang härmed har Eders Kungl. Maj:t godkänt till utförande samtliga de telefonanläggningar, som af telegrafstyrelsen anmälts till utförande för de sålunda anvisade medlen.

I sin förevarande skrifvelse har telegrafstyrelsen till en början anmält, att större delen af förberörda anläggningar under år 1908 fullbordats, och att återstoden vore afsedd att under den närmaste tiden komma till utförande.

Vidare anför styrelsen.

Den samtals trafik, som de *interurbana telefonledningarna* vore afsedda att förmedla, hade, allt efter som nya ledningar öppnats, befunnit sig i ständigt tillväxt.

En öfversikt af de senaste tio årens utveckling i fråga om antalet telefonsamtal mot särskild afgift visade följande siffror:

År.	Telefonsamtal mot särskild afgift.	Samtalsafgifter kronor.	Ökning under året i	
			samtal.	samtalsafgifter kronor.
1899	3,275,667 stycken	1,145,330	489,715	143,896
1900	4,087,551 perioder	1,285,923	—	140,593
1901	4,872,840 »	1,495,044	785,289	209,121
1902	5,735,016 »	1,767,090	862,176	272,046
1903	6,470,298 »	2,019,787	735,282	252,697
1904	7,516,899 »	2,388,899	1,046,601	369,112
1905	9,122,780 »	2,898,519	1,605,881	509,620
1906	10,793,880 »	3,460,950	1,671,100	562,431
1907	12,911,168 »	4,099,414	2,117,288	638,464
1908	omkring 14,500,000 »	4,400,000	1,600,000	300,000

Af dessa siffror vore de för år 1908 approximativt beräknade med ledning af förhållandena under de tio första månaderna af året.

Det syntes böra anmärkas, att af de interurbana telefonledningar, hvilka för 1908 års lånemedel hunnit fullbordas, en del först helt nyligen kunnat blifva färdig för trafik. Liknande förhållande hade äfven under de föregående åren ägt rum.

Såsom framginge af de i ofvanstående tabell approximativt angifna siffrorna för år 1908, visade ökningen af antalet samtalsperioder under

år 1908 en nedgång vid jämförelse med motsvarande siffror för de närmast föregående åren. Denna minskning gjorde sig ännu mera gällande i fråga om ökningen af samtalsafgifterna. Orsaken därtill vore gifvetvis att söka i de nedgående konjunkturerna, men, beträffande samtalsafgifterna, äfven däruti, att genom de senaste årens nybyggnader den värsta trängseln å de interurbana ledningarna afhjälpts, hvarigenom antalet ilsamtal kunnat nedbringas.

Om emellertid rikstelefonnätets utveckling skulle kunna, så vidt möjligt, motsvara de kraf, som ett ökad begagnande ställde på det-samma, måste fortfarande genom anläggande af en del nya förbindelser möjlighet beredas att framföra den växande trafiken och tillfredsställa de ökade anspråken på en snabb expedition.

På grund af nyss anförda förhållanden hade dock telegrafstyrelsen sökt i möjligaste mån nedbringa lånesumman för de nya interurbanledningar, som föresloges till utförande under år 1909, och därför endast föreslagit sådana ledningar, som visat sig vara oundgängligen nödvändiga. Härigenom hade det lånebelopp, som afsåges för interurbana ledningar och som under hvarterda af åren 1907 och 1908 uppginge till 2,500,000 kronor kunnat nedbringas till 750,000 kronor. Af denna summa skulle 557,500 kronor användas till nya ledningar, 160,900 kronor till kablar och parstolplinjer för det interurbana telefonnätet samt 31,600 kronor reserveras för oförutsedda ledningar, som visade sig oundgängligen behöfliga under året.

Beträffande de *lokala telefonnäten* hade, på samma sätt som ägt rum under de närmast föregående åren, äfven under år 1908 utvecklingen af statens telefonväsende skett genom anordnande af telefonnät å sådana orter, där dylika förut icke funnits, genom anläggning af nya förbindelseledningar samt genom utvidgning af statens förutvarande lokalnät.

Utvecklingens gång under år 1908 och närmast förflutna år framginge af följande uppgifter.

Å r.	Telefonledningarnas längd i km.	Antal telefonapparater.
1904	153,169	74,512
1905	166,397	81,994
1906	183,261	90,811
1907	209,370	102,094
1908	omkring 222,000	110,000

I likhet med hvad alltjämt under de senare åren varit fallet, hade äfven under år 1908 många framställningar om rikstelefonnätets utsträckande medelst anläggning af nya växelstationer jämte förbindelseledningar inkommit till telegrafstyrelsen, och i åtskilliga fall vore förberedande aftal därom redan träffade. För att tillmötesgå utvecklingens behof hade telegrafstyrelsen intill utgången af år 1902 haft till sitt förfogande — förutom de för längre interurbanledningar anvisade anslagsmedel — icke blott de af Riksdagen anvisade lånemedlen utan äfven de betydliga öfverskotten af telefonverksamheten. Sedan genom nådiga brefvet den 6 juni 1902 förordnats, att det vid verkställdt bokslut befintliga öfverskott af telegrafverkets medel skulle till statskontoret inlevereras, vore telegrafstyrelsen numera hänvisad till lånemedel för anordnande af telefonförbindelser till de i förutvarande nät nytillkommande abonnenter, med det däraf påkallade utbytet af luftledningar inom de större lokalnäten mot jord- eller luftkablar, och för tillmötesgående af anspråken på inrättande af nya växelstationer och dessas förbindande med de äldre näten samt nya förbindelseledningar till förutvarande växelstationer, betingade af abonnentökningen vid dessa stationer.

Till hvilket belopp, de för telefonväsendets utveckling disponibla anslags-, låne- och öfverskottsmedel för de senaste tio åren uppgått, framginge af följande tablå.

A r.	Anslagsmedel.	Lånemedel för		Öfverskottsmedel.	S u m m a.
		interurbana ledningar.	lokala nät.		
1899.....	617,000	—	1,000,000	1,027,259	2,644,259
1900.....	1,228,050	—	1,000,000	939,335	3,167,385
1901.....	1,100,000	—	1,000,000	1,114,755	3,214,755
1902.....	1,094,000	—	1,500,000	1,693,773	4,287,733
1903.....	—	700,000	1,500,000	—	2,200,000
1904.....	—	1,020,000	1,775,000	—	2,795,000
1905.....	—	1,039,400	2,000,000	—	3,039,400
1906.....	—	1,800,000	1,700,000	—	3,500,000
1907.....	—	2,500,000	2,500,000	—	5,000,000
1908.....	—	2,500,000	2,500,000	—	5,000,000

Vid uppgörande af arbetsplanen för år 1909 hade telegrafstyrelsen, oaktadt arbetena begränsats till det allra nödvändigaste, icke kunnat

upptaga de för planens genomförande, beträffande de lokala telefontäten, erforderliga lånemedel till lägre belopp än 3,250,000 kronor.

Den i förhållande till föregående år största posten i denna summa afsåges för anläggning af kabelvägar samt utvidgning af de lokala telefontäten. Dess relativa ökning betingades af de under år 1909 förestående arbetena med stationsinredning och nedläggning af kablar i och för de nya stationsbyggnaderna i Stockholm, Malmö, Hälsingborg och Jönköping.

I nämnda summa inginge jämväl, i likhet med hvad som skett vid beräkning af lånemedlen för år 1908, ett belopp af 91,450 kronor, afsest att användas för sådana arbeten, som icke redan nu kunnat förutses, men som under år 1909 ansåges komma att visa sig erforderliga och icke utan olägenhet kunde uppskjutas till ett efterföljande år. Erfarenheten hade nämligen gifvit vid handen, att på grund af opåräknadt stor abonentökning vid vissa stationer nya växelbord där behöfde insättas eller nya förbindelseledningar till närbelägna stationer anordnas, om anmälda nya abonnentledningar skulle kunna inkopplas och telefontrafiken på ett tillfredsställande sätt uppehållas. Under årets lopp inkomme äfven från allmänheten framställningar om anordnande af nya växelstationer, hvilka anläggningar af brist på tillgängliga medel icke utan särskilda pekuniära uppoffringar af de blifvande abonnenterna kunnat komma till utförande förrän under ett följande år. På grund af de olägenheter, som genom sådant uppskof med ifrågavarande anläggningars utförande kunde uppstå för de personer, som önskade erhålla rikstelefonförbindelser, hade telegrafstyrelsen ansett sig böra, på sätt redan nämnts, af de för lokala telefonanläggningar föreslagna lånemedlen äfven för år 1909 reservera ett särskildt belopp till oförutsedda arbeten af förenämnda slag.

De interurbana telefonledningar och utvidgningar inom lokala telefontät, för hvilka under år 1909 lånemedel syntes telegrafstyrelsen böra anvisas, vore:

I. Interurbana telefonledningar.

Örebro—Nässjö.....	kr. 114,500: —
Hälsingborg—Hessleholm—Kristianstad.....	» 53,000: —
Kalmar—Mörbylånga	» 32,000: —
Kalmar—Borgholm	» 35,500: —
Hälsingborg—Landskrona	» 8,500: —

Transport kr. 243,500: —

	Transport	kr.	
		243,500: —	
Halmstad—Varberg	»	19,700: —	
Eskilstuna—Strängnäs	»	16,150: —	
Stockholm—Örebro	»	54,900: —	
Örebro—Falun	»	51,600: —	
Örebro—Västerås	»	26,100: —	
Örebro—Katrineholm	»	20,000: —	
Falun—Gäffe	»	21,700: —	
Ånge—Östersund	»	32,000: —	
Härnösand—Kramfors	»	12,500: —	
Eslöf—Landskrona	»	3,100: —	
Landskrona—Lund	»	2,700: —	
Hälsingborg—Höganäs	»	2,800: —	
Malmö—Eslöf	»	1,200: —	
Trollhättan—Vänersborg	»	1,050: —	
Norrköping—Valdemarsvik	»	4,300: —	
Strängnäs—Södertälje	»	3,600: —	
Stockholm—Djursholm	»	150: —	
Stockholm—Furusund	»	8,750: —	
» —Norrtälje	»	9,100: —	
» —Södertälje, 2 ledningar	»	4,300: —	
» —Uppsala, 4 ledningar	»	16,600: —	
Krylbo—Hedemora	»	1,700: —	
Kristianstad (interurbankabel)	»	3,000: —	
Hessleholm (»)	»	6,000: —	
Nässjö—Säfsjö (parstolplinje)	»	39,000: —	
Hallsberg—Vretstorp (»)	»	20,000: —	
Stjärnhof—Katrineholm (») ^{*)}	»	45,000: —	
Gnesta—Stjärnhof (») ^{*)}	»	20,400: —	
Tomtebodå—Rotebro (stolpreglar)	»	3,400: —	
Väsby—Knifsta (parstolplinje) ^{*)}	»	24,100: —	
		<hr/>	
		kr. 718,400: —	
Oförutsedda interurbanledningår	»	31,600: —	
		<hr/>	
		Summa kr. 750,000: —	

*) Endast kostnaden för den del af arbetet, som skulle utföras under år 1909, är här upptagen.

II. Utvidgning af lokala telefontät.

Anläggning af växelstationer i:

Stora Rör	med förbindelseledning till Borgholm.....	kr.	2,350: —
Järrestad	» » » Simrishamn...	»	1,800: —
Fjälkestad	» » » Kristianstad »	»	3,250: —
Ovesholm	» » » » »	»	2,000: —
Balsby	» » » » »	»	2,900: —
Jonstorp	» » » Mjöhult	»	3,100: —
Nöbbelef	» » » Kristianstad »	»	3,100: —
Arrie	» » » Malmö	»	2,500: —
Flyinge	» » » Lund	»	3,500: —
Oderljunga	» » » Klippan	»	4,400: —
Böringe	» » » Svedala	»	1,600: —
Fotevik	» » » Malmö	»	3,200: —
Härlöf	» » » Kristianstad... »	»	2,300: —
Viby	» » » » ... »	»	2,500: —
Tosteberga	» » » » ... »	»	5,000: —
Lefrasjön och Ifvetofta	med förbindelseledning till Kristianstad.....	»	5,600: —
Edenryd	med förbindelseledning till Kristianstad »	»	4,000: —
Ströfvelstorp	» » » Hälsingborg och Kattarp	»	4,700: —
Bårslöf	med förbindelseledning till Hälsingborg »	»	2,700: —
Fjärdingslöf	» » » Trelleborg ... »	»	1,400: —
Östra Tomarp	» » » Simrishamn... »	»	1,800: —
Alestad	» » » Hörby	»	2,800: —
Harplinge	» » » Halmstad och Fjälldalen	»	4,000: —
Aplared	med förbindelseledning till Borås	»	2,200: —
Brattön	» » » Lycke	»	2,000: —
Forsheda	» » » Kärda	»	1,550: —
Undenäs	» » » Karlsborg..... »	»	3,200: —
Aröd	» » » Stockevik..... »	»	450: —
Eriksstad	» » » Brålanda	»	1,750: —
Nya varfvet	» » » Göteborg	»	1,550: —
Transport kr.			83,200: —

	Transport kr.	
Örlösa med förbindelseledning till Lidköping	83,200: —	» 2,000: —
Källby » » » »		» 1,350: —
Tofta » » » Varberg		» 1,550: —
Dalsjöfors » » » Borås		» 3,500: —
Bokenäs » » » Högås		» 1,500: —
Skogsryd » » » Borås.....		» 1,500: —
Dalhem » » » Gamleby.....		» 3,500: —
Sörmlands Vallby » » » Eskilstuna.....		» 2,400: —
Ullersäter » » » Frövi		» 1,400: —
Baggetorp » » » Katrineholm... »		» 1,400: —
Skogstorp » » » Eskilstuna..... »		» 1,200: —
Rasbo » » » Uppsala		» 9,400: —
Skuttunge » » » Björklinge..... »		» 1,950: —
Boda » » » Kil		» 2,550: —
Östra Fogelvik » » » Skottkärr		» 1,700: —
Västgärde » » » Rättvik..... »		» 2,900: —
Lundsberg » » » Kristinehamn »		» 2,600: —
Skerike » » » Västerås		» 1,600: —
Vikarbyn » » » Rättvik		» 3,900: —
Brunsvik » » » Ludvika		» 1,500: —
Tynnerås » » » Ramsele		» 400: —
Jansjö » » » Backe..... »		» 500: —
Maj » » » Njurunda		» 400: —
Bringåsen, Kyrkås och Kläppe med förbindelseledning till Östersund		» 2,100: —
Storhögen med förbindelseledning till Häggenås		» 3,200: —
Östanbäck, Håcksta och Hagafjärden med förbindelseledning till Hudiksvall		» 1,400: —
Rörström med förbindelseledning till Hoting		» 800: —
Gideåbacka och Kasaviken med förbindelseledning till Husum		» 600: —
Lillsved med förbindelseledning till Åsarne		» 600: —
Forsmobron » » » Sollefteå		» 1,200: —
Harrsjö » » » Lidsjöberg..... »		» 600: —
Sandslån » » » Nyland		» 1,100: —
Töfva » » » Sundsvall..... »		» 1,600: —
Imnäs » » » Forsnäs..... »		» 600: —

 Transport kr. 147,700: —

	Transport	kr. 147,700: —
Östana och Ilsbo Berge med förbindelseledning till Huddiksvall	»	1,500: —
Terrsjö » » » Ramsele-Böle... »	»	700: —
Hjältan » » » Viskan	»	450: —
Jämtön » » » Råneå	»	600: —
Röbeck » » » Umeå	»	1,100: —
Teurasjön » » » Korpilombolo... »	»	900: —
Stråkan, Rödupp och Mjölaskatan med förbindelseledning till Öfverkalix	»	2,200: —
Gamla Fahlmark och Hjoggböle med förbindelseledning till Skellefteå	»	2,100: —
Yttervik med förbindelseledning till Innervik	»	1,200: —
Sjulsmark och Pålmark med förbindelseledning till Håkansö	»	3,500: —
	Summa	kr. 161,950: —

Anläggning af förbindelseledningar.

Malmö—Falsterbo	kr.	2,800: —
Borrby—Hammenhög—Gärnsnäs—Smedstorp	»	1,500: —
Malmö—Ljunghusen	»	2,000: —
Karlshamn—Hoby	»	1,700: —
Hör—Sösdala	»	1,000: —
Tomelilla—Löfvestad—Wollsjö	»	1,800: —
Ångelholm—Munka Ljungby	»	700: —
Varberg—Tvååker	»	1,700: —
Alingsås—Vårgårda	»	3,400: —
Göteborg—Kalfsund	»	3,900: —
» —Räflanda	»	2,800: —
Linköping—Bestorp	»	1,650: —
Hultsfred—Vimmerby	»	2,600: —
Stockholm—Lidingö	»	700: —
» —Spånga	»	600: —
» —Danderyd	»	350: —
» —Drottningholm	»	1,450: —
Ösmo—Ösmohaga	»	900: —
Stockholm—Tyresö	»	1,900: —
Rimbo—Knutby	»	3,200: —
	Transport	kr. 36,650: —

	Transport	kr.	
Roslagskulla—Bergshamra	»	36,650: —	
Uppsala—Knutby	»	900: —	
Stockholm—Norrsviken	»	3,400: —	
» —Nynäshamn	»	1,050: —	
» —Resarö	»	4,200: —	
» —Sigtuna	»	2,100: —	
» —Stäket	»	3,500: —	
» —Stafsås	»	1,450: —	
» —Tullinge	»	2,650: —	
Järla—Norra Värmdö (stolpreglar).....	»	1,200: —	
Gäfle—Sandviken—Storvik	»	3,950: —	
Ockelbo—Lingbo	»	2,800: —	
Kristinehamn—Visnum	»	1,300: —	
Stugsund—Sandarne	»	2,400: —	
Sundsvall—Sund	»	600: —	
» —Matfors	»	600: —	
Hammarstrand—Bispgården	»	1,600: —	
Östersund—Dvärsätt	»	2,000: —	
Hammerdal—Ottsjö	»	1,600: —	
Bureå—Innervik	»	5,200: —	
Nederkalix—Töre	»	1,150: —	
		2,000: —	
	Summa	kr. 82,300: —	

Anläggning af kabelvägar samt utvidgning af näten i:

Halmstad	kr.	14,800: —
Hälsingborg	»	156,000: —
Kristianstad	»	58,500: —
Landskrona	»	20,000: —
Lund	»	30,000: —
Malmö	»	177,600: —
Växjö	»	18,600: —
Ystad	»	19,800: —
Göteborg	»	52,400: —
Jönköping	»	239,900: —
Eskilstuna	»	13,200: —
Örebro	»	64,000: —
Stockholm	»	628,500: —
	Transport	kr. 1,493,300: —

	Transport	kr. 1,493,300:—
Uppsala	»	17,500:—
Falun	»	19,550:—
Karlstad	»	66,900:—
Härnösand	»	13,500:—
Hudiksvall	»	13,000:—
Sundsvall	»	27,300:—
Östersund	»	24,350:—
Andra orter i riket	»	148,900:—
	Summa	kr. 1,824,300:—

Anordnande af nya abonnentledningnar vid förut befintliga nät:

inom I linjedistriktet		kr. 275,000:—
» II	»	200,000:—
» III	»	105,000:—
» IV	»	310,000:—
» V	»	100,000:—
» VI	»	70,000:—
» VII	»	30,000:—
	Summa	kr. 1,090,000:—

Oförutsedda arbeten kr. 91,450:—

Sammanfattning.

I. Interurbana telefonledningnar ...	kr. 718,400:—	
Oförutsedda d:o ...	» 31,600:—	kr. 750,000:—
II. Utvidgning af lokala telefontät:		
Anläggning af växelstationer...	kr. 161,950:—	
» » förbindelseledningar	» 82,300:—	
» » kabelvägar m.m. »	1,824,300:—	
Nya abonnenter	» 1,090,000:—	
Oförutsedda arbeten	» 91,450:—	» 3,250,000:—
	Summa	kr. 4,000,000:—

På grund af hvad telegrafstyrelsen sålunda anfört har styrelsen i underdånighet hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte bereda telegrafstyrelsen utväg att för fortsatt utveckling af statens telefonväsende erhålla ytterligare lån till ett belopp af 4,000,000 kronor för år 1909 att, i mån af behof och efter Kungl. Maj:ts pröfning, ställas till styrelsens förfogande med skyldighet för telegrafverket att därå erlægga ränta och göra afbetalningar, på sätt Kungl. Maj:t kunde finna godt bestämma.

Mot hvad telegrafstyrelsen sålunda anfört och föreslagit har jag icke något att erinra; och får jag sålunda i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen

Departements-
chefens
yttrande.

att bemyndiga riksgäldskontoret att tillhandahålla telegrafstyrelsen för fortsatt utveckling af statens telefonväsende ett lånebelopp för år 1909 af 4,000,000 kronor att, i mån af behof och sedan detta för hvarje gång blifvit af Kungl. Maj:t pröfvadt, af telegrafstyrelsen i riksgäldskontoret lyftas och jämte ränta, motsvarande den ränteutgift, som genom berörda belopps öfverlämnande till telegrafstyrelsen förorsakas riksgäldskontoret, inom tjugu år från första lyftningsdagen återgäldas medelst afbetalningar, i den mån telegrafverkets medel därtill lämna tillgång, dock så att dylika afbetalningar böra en månad förut af telegrafstyrelsen hos riksgäldskontoret tillkännagifvas.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Majestät Konungen bifalla samt förordnade, att i enlighet därmed proposition skulle till Riksdagen aflätas af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sölve Berger.

STOCKHOLM, K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI, 1909.
